

популяції села Дичків – морфа НУ – 1 %, В обох популяціях були відсутні морфи VН і VНР.

Досліджуючи фенотипічну структуру популяції колорадського жука с. Дичків, було встановлено, що вона є гетерогенною та містить різні феноформи, які узгоджуються з певними морфологічними ознаками. Для дослідженої популяції характерний високий ступінь фенотипового різноманіття. Найбільш поширеними за класифікацією Фасулаті С.Р. є морфа З, за класифікацією Кохманюка Ф.С. – морфи U і UP. Переважна більшість морф є унікальними внаслідок значного варіювання фенів групи А, D, E виду.

Список використаних джерел

1. Конарев В.Г. Проблемы вида и генома в эволюции и селекции. СПб, 2001. с.232-239.
2. Паутова Н.Г. Распределение фенотипов и морфологические особенности колорадского жука (*Leptinotarsa decemlineata* Say.), обитающего в Тюменской, Свердловской и Омской областях: сборник тезисов межвузовской научно-практической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых. Ишим, 2007. с.35-40.
3. Харченко О.О. Особливості фенетичної структури популяцій колорадського жука з територій радіоактивного. Наукові доповіді Національного університету біоресурсів і природокористування, №7(36) грудень 2012 р. Електронне видання, http://archive.nbu.gov.ua/e-journals/nd/2012_7/index.html
4. Фасулати С.Р. Микроэволюционные аспекты воздействия сортов картофеля на структуру популяций колорадского жука. Л., 1988. с.71-84.
5. Кохманюк Ф.С. Внутрипопуляционная изменчивость рисунка передспинки колорадского жука. Саратов, 1983. с.54-60.

ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Кирик М. Г., Гуменюк Г. Б.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Сучасна територія області знаходиться між 48°26'56" і 50°35'28" північної широти та 26°08'05" і 27°54'05" східної довготи. Крайніми точками області є:

- на півночі – с. Веселинівка Славутського району;
- на півдні – с. Гринчук Кам'янець-Подільського району;
- на сході – с. Вівсяники Деражнянського району;
- на заході – околиці с. В'язовець Білогірського району та с. Мислова Волочиського району.

Область розташована на південному заході Східноєвропейської рівнини в зонах лісостепу і мішаних лісів (Полісся). Рельєф, ґрунтові та агрокліматичні умови території сприятливі для господарського освоєння, що зумовило давнє заселення її і видозміну ландшафтів внаслідок активного антропогенного впливу.

Територія області має помірно-континентальний клімат з теплим літом, м'якою зимою і достатньою кількістю опадів [4].

На території області випадає достатня кількість опадів (530-670 мм на рік). Найбільше їх на півночі, найменше – на півдні. Найбільша кількість опадів випадає влітку, найменша – взимку. За відмінностями кліматичних показників на території області можна виділити три агрокліматичні райони: північний, центральний і південний.

Рослинність представлена понад 1500 видами вищих спорових і насінних рослин, що відносяться до 100 родин і 500 родів. Найчисельнішими серед них є лісові і степові види.

Тваринний світ Хмельницької області представлений лісовими і степовими видами. Тут водяться 311 видів хребетних, зокрема 40 видів риб, 11 – земноводних, 10 – плазунів, 190 – птахів, 60 – ссавців, 10 – рептилій. До ендемічних видів тварин відносяться кутора мала, подільський кріт, плямистий ховрах, малий підковоніс та ін. [3].

Ґрунтовий покрив Хмельницької області сформувався під впливом взаємодії таких основних факторів ґрунтоутворення, як гірські материнські породи, рослинний покрив, рельєф, клімат та господарська діяльність людини. Найважливішими у диференціації ґрунтового покриву стали ґрунтоутворюючі породи та особливості рельєфу, які вплинули на перерозподіл гідротермічних умов ґрунтоутворення та рослинного покриву.

Ґрунти області сформувались в основному на карбонатних лесових відкладах. На рівнинних ділянках Подільської височини під покривом степової рослинності утворились чорноземи

глибокі, а на розчленованих ділянках під лісовою рослинністю виникли лісові опідзолені ґрунти від ясно-сірих до чорноземів опідзолених [2].

Список використаних джерел

1. Гаврилюк В.Б. Сучасний стан ґрунтів Хмельниччини та шляхи відтворення і поліпшення їх родючості / В.Б.Гаврилюк, В.Б.Кирилюк, В.І.Печенюк. – Кам'янець-Поділ.: Абетка, 2005.– 92 с.
2. Природа Хмельницької області / Під ред. К.І. Геренчука. – Львів: Видавниче об'єднання «Вища школа», 1980. – 152 с.
3. <https://km-oblrada.gov.ua/khmelnysky-region/>
4. <https://online.km.ua/geo10.html>

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ

Антонюк Ю. Ю., Гуменюк Г. Б.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Суспільний інтерес до якості ґрунту зростає в усьому світі, оскільки людство розуміє його цінність як води та повітря, для стійкого розвитку цивілізації [5]. Важливою властивістю ґрунтів є її родючість. Завдяки їй ґрунти є основою забезпечення добробуту населення. Проте, якість ґрунту поступово погіршується.

Показники родючості ґрунту – це кількісно визначені його властивості, які відіграють важливу роль у повному забезпеченні рослин факторами життя і створенні умов для такого забезпечення. Їх умовно поділяють на біологічні, агрохімічні, агрофізичні та меліоративні [2]. Родючість ґрунту включає такі основні показники:

– вміст головних елементів, необхідних для живлення рослин: азот, фосфор і калій.

– вміст достатньої кількості мікроелементів: кальцій, бор, хлор, кобальт, мідь, залізо, магній, марганець, молібден, сірка і цинк.

– місткість органічної речовини-гумусу, що покращує його структуру та допомагає утриманню вологи.